

2017-16

Ikke tilstrækkeligt godtgjort, at magtanvendelse i forbindelse med forsøg på tvangsmæssig udsendelse havde været nødvendig i hele sin udstrækning

I oktober 2015 fulgte en medarbejder fra ombudsmanden Rigspolitiets forsøg på tvangsmæssig udsendelse af en mand, hans hustru og deres barn. Udsendelsen blev afbrudt af personale fra flyselskabet i forbindelse med ombordstigningen på flyet, da manden og kvinden gjorde modstand.

Ombudsmanden konkluderede, at politiets udsendelsesrapport ikke levede op til kravene til dokumentation. Ombudsmanden fandt dokumentationen mangelfuld, fordi politiets magtanvendelse over for manden og kvinden i forbindelse med ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang var beskrevet i udsendelsesrapporten. Derudover var dokumentationen af forløbet, efter at udsendelsen var afbrudt, mangelfuld, fordi udsendelsesrapporten ikke indeholdt oplysninger om, hvilke forhold og vurderinger der lå til grund for politiets beslutning om at opretholde fikseringen af mandens hænder/arme i fikseringsbæltet, efter at udsendelsen blev afbrudt kl. ca. 18.00, og frem til indsættelsen i Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere, Ellebæk, kl. 21.30.

Endelig konkluderede ombudsmanden, at politiet ikke havde godtgjort tilstrækkeligt, at magtanvendelsen over for manden, efter at udsendelsen var afbrudt, havde været nødvendig i hele sin udstrækning.

(Sag nr. 15/04336)

9. juni 2017

Forvaltningsret
29.5 – 123.3International ret
3Udlændinge
4.3

OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE

I det følgende gengives ombudsmandens endelige redegørelse i sagen, efterfulgt af en sagsfremstilling.

Følgende betegnelser er brugt til at anonymisere sagen:

- A: manden, der blev forsøgt udsendt
- B: hans hustru
- C: deres fælles barn
- D, E, F, G og I: politiassistenter, der deltog i udsendelsen
- Flyselskab H
- J: specialkonsulent i Rigspolitiet

Det bemærkes, at selv om de tre personer, der blev forsøgt udsendt, oprindeligt var anonymiseret med betegnelserne M, K og B i udsendelsesrapporten og i udtalelsen fra den ene af de involverede politiassistenter, er betegnelserne A, B og C brugt konsekvent om de tre personer i det følgende, således også i ombudsmandens gengivelse af de to dokumenter.

Den 13. oktober 2015 deltog en af mine medarbejdere i Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenters, (herefter blot Rigspolitiet) ledsagede udsendelse af A og B samt deres barn C.

Udsendelsen blev afbrudt af flypersonalet, da udlændingene gjorde modstand i forbindelse med ombordstigningen på flyet.

Ombudsmandens deltagelse skete i medfør af udlændingelovens § 30 a og var begrænset til forløbet fra afhentningen i Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere, Ellebæk, (herefter Ellebæk) og Center Sandholm til ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn. Ombudsmanden deltog endvidere i den efterfølgende tilbageførsel af udlændingene til Ellebæk og Center Sandholm.

Formålet med ombudsmandens deltagelse er at påse, at politiets virksomhed i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Tilsynet foregår på grundlag af ombudsmandsloven. Ombudsmanden skal således bedømme, om politiet handler i overensstemmelse med gældende ret, herunder internationale forpligtelser, og god forvaltningsskik, jf. ombudsmandslovens § 21.

OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE

For så vidt ombudsmanden som et led i tilsynet gennemfører inspektioner efter § 18 i ombudsmandsloven, kan ombudsmanden endvidere bedømme forholdene ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter.

På baggrund af min medarbejders observationer under udsendelsen den 13. oktober 2015 og det materiale, som jeg modtog før og efter udsendelsen, bad jeg ved brev af 27. januar 2016 Rigspolitiet om en udtalelse om følgende forhold, som jeg var blevet opmærksom på:

1. Fikseringen af A
2. Beskrivelsen af magtanvendelse ved ombordstigning
3. Manglende sikkerhedsvurdering

Jeg modtog den 21. februar 2016 udtalelsen fra Rigspolitiet.

Efter en gennemgang af Rigspolitiets udtalelse afgav jeg en foreløbig redegørelse om min vurdering af sagen. Jeg bad samtidig Rigspolitiet om at udtale sig om de forhold, som jeg havde peget på i forhold til pkt. 1 og 2.

Den 28. november 2016 modtog jeg en udtalelse fra Rigspolitiet.

Jeg har nu gennemgået udtalelsen.

I det følgende har jeg redegjort nærmere for resultatet af min undersøgelse.

Efter redegørelsen er der en fremstilling af sagens forløb.

Ombudsmandens redegørelse

1. Fikseringen af A

I min foreløbige redegørelse skrev jeg følgende om min foreløbige vurdering af fikseringen af A:

”Udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 indeholder ikke oplysninger om, hvilke forhold og vurderinger der lå til grund for politiassistenternes beslutning om at opretholde fikseringen af A’s hænder/arme i fikseringsbæltet, efter at udsendelsen blev afbrudt ca. kl. 18.00, og frem til indsættelsen i Ellebæk kl. 21.30.

OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE

Det er derfor min foreløbige vurdering, at Rigspolitiet ikke i tilstrækkeligt omfang har opfyldt kravene til dokumentationen af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt i Københavns Lufthavn. Jeg henviser til pkt. 2 nedenfor i forhold til retsgrundlaget.

Jeg anerkender, at Rigspolitiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt en magtanvendelse er nødvendig, da Rigspolitiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anvende magt i en given situation.

Det fremgår dog af sagen, at A, efter at han havde forladt flyet og var kommet tilbage i bilen at sidde, ikke gjorde yderligere verbale eller fysiske udfald mod Rigspolitiets ledsagere eller andre. Dog tisede A – ifølge den ledsagende politiassistent – bevidst i bukserne.

Det er almindeligt antaget, at politiets virksomhed i form af indgreb over for borgeren som det mindste kræver, at faren skal være objektiv og påviselig, ligesom der skal foreligge en sandsynlig risiko for, at beskyttelsesinteresserne rammes. Jeg henviser til Ib Henricson, Politiret, 6. udgave (2016), s. 211 ff. Det er samme sted anført, at det muligvis tillige må lægges til grund, at jo større intensitet i indgrebet, desto mere skærpes kravene til farens nærhed, og ved indgreb i den personlige frihed kan der måske stilles krav om en overhængende risiko.

På den baggrund er det min foreløbige opfattelse, at Rigspolitiet – i hvert fald i den sidste del af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt – ikke har godtgjort, at det var nødvendigt at anvende magt over for A. Dette er efter min foreløbige opfattelse kritisabelt.”

Rigspolitiet har i sin udtalelse anført følgende:

”...

Rigspolitiet kan henvise til Nordsjællands Politis udtalelse, idet Rigspolitiet har noteret sig, at Nordsjællands Politi anerkender, at dokumentationen i den konkrete sag har været mangelfuld, samt at Nordsjællands Politi er opmærksom på løbende at forbedre dokumentationen i alle sager vedrørende udsendelse.

Rigspolitiet har videre noteret sig, at den politiassistent, der var særlig ansvarlig for A den pågældende dag, har afgivet flere supplerende udtalelser, i hvilke han nærmere redegør for baggrunden for den anvendte magt.

OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE

Rigspolitiet skal i den forbindelse henvise til, at politiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt magtanvendelse er nødvendig, da politiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anvende magt i en given situation.”

Nordsjællands Politi har i sin udtalelse anført følgende:

”Ad 1a

Nordsjællands Politi finder ikke, at udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 opfylder kravene til dokumentation af forløbet i perioden, efter udsendelsen blev afbrudt. Herunder er A's adfærd og anvendelsen af magt i form af fortsat fiksering af A ikke tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten.

Det kan i den forbindelse oplyses, at der løbende iværksættes tiltag, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne dokumenteres. F.eks. indførtes primo 2016 et afkrydsningsskema vedrørende ledsagede udsendelser, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagen dokumenteres. Endvidere opdateres Nordsjællands Politis interne tjekliste til brug for udarbejdelse af udsendelsesrapporter løbende (senest i august 2016). Afkrydsningsskemaet samt den interne tjekliste vedlægges i kopi.

Ad 1b

Forløbet, efter at udsendelsen til Afghanistan blev afbrudt den 13. oktober 2015, kan opdeles i 4 mindre forløb:

- Køreturen fra Københavns Lufthavn til Ellebæk (ca. kl. 18.05-19.00)
- Ophold i Ellebæk og køretur til Hillerød Hospital (ca. kl. 19.00-19.50)
- Ophold på Hillerød Hospital (ca. kl. 19.50-21.20)
- Køreturen fra Hillerød Hospital til Ellebæk (ca. kl. 21.20-21.30)

Nordsjællands Politi har forstået FOB's foreløbige redegørelse således, at FOB finder, at politiet ikke har godtgjort, at det var nødvendigt at opretholde fikseringen af A under opholdet på Hillerød Hospital samt på køreturen fra hospitalet til Ellebæk.

Indledningsvis henvises til udtalelse af 2. februar 2016 fra politiassistent D samt Rigspolitiets brev af 21. februar 2016 til FOB. Det fremgår bl.a. af udtalelsen af 2. februar 2016, at 'Man kunne stærkt fornemme, at adrenalinen pumpede rundt i A grundet hans ophidselse i flyet', og at politiassistenten på denne baggrund besluttede, at A på dette tidspunkt fortsat skulle være fikseret, idet han virkede ophidset. Det fremgår endvidere af udtalelsen af 2. februar 2016 samt af Rigspolitiets brev af 21. februar

OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE

2016, at politiassistenten besluttede, at udlændingen skulle være fikseret, indtil han blev returneret til fængslet, så han ikke kunne gøre skade på sig selv eller andre, da politiassistenten havde en fornemmelse af, at A ville fremprovokere en situation, hvor han kunne blive skadet. Denne vurdering baserede politiassistenten bl.a. på, at A – efter politiassistentens opfattelse – bevidst tissede i bukserne, og at A efterfølgende ikke ønskede at skifte bukser.

Det fremgår af den supplerende udtalelse af 4. november 2016, at politiassistenten fandt A's adfærd, efter at udsendelsen var afbrudt, for besynderlig, herunder at A – efter politiassistentens opfattelse – bevidst tissede i bukserne i lufthavnen og efterfølgende ikke ønskede at skifte bukser i Ellebæk inden køreturen til Hillerød Hospital. Politiassistenten vurderede på den baggrund, at A fortsat ville forsøge at gøre skade på sig selv, hvis han fik mulighed herfor, og at han således skulle være fikseret under køreturen og under opholdet på hospitalet. Det fremgår endvidere af udtalelsen, at politiassistenten i forbindelse med opholdet på hospitalet endvidere havde inddraget sygehuspersonalets sikkerhed i sin vurdering om fortsat fiksering.

Vedrørende køreturen fra Hillerød Hospital til Ellebæk fremgår det af den supplerende udtalelse af 4. november 2016, at politiassistenten fortsat vurderede, at A skulle være fikseret på trods af, at han udadtil virkede rolig, idet de tidligere overvejelser fortsat gjorde sig gældende.

Nordsjællands Politi finder ikke, at anvendelsen af magt i form af opretholdelse af fikseringen af A, efter udsendelsen blev afbrudt, er tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

Nordsjællands Politi finder dog på baggrund af de to supplerende udtalelser af 2. februar 2016 og 4. november 2016 fra politiassistenten, der ledsagede A, at anvendelsen/opretholdelsen af fikseringsbæltet, efter udsendelsen blev afbrudt, er gjort rede for i tilstrækkeligt omfang, herunder også under opholdet på Hillerød Sygehus og køreturen tilbage til Ellebæk.

Nordsjællands Politi finder ikke grundlag for at tilsidesætte politiassistentens skøn i forbindelse med vurderingen af den pågældende magtanvendelse. Det bemærkes i den forbindelse, at FOB i sin foreløbige redegørelse anerkender, at politiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt en magtanvendelse er nødvendig, da politiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anvende magt i en given situation.”

OMBUDSMANDENS REDEGØRELSE

På baggrund af Rigspolitiets og Nordsjællands Politis bemærkninger til min foreløbige redegørelse er det min endelige vurdering, at udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 ikke i tilstrækkeligt omfang opfylder kravene til dokumentation af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt i Københavns Lufthavn.

Det skyldes, at rapporten ikke indeholder oplysninger om, hvilke forhold og vurderinger der lå til grund for politiassistenternes beslutning om at opretholde fikseringen af A's hænder/arme i fikseringsbæltet, efter at udsendelsen blev afbrudt ca. kl. 18.00, og frem til indsættelsen i Ellebæk kl. 21.30.

Det var samtidig min foreløbige vurdering, at Rigspolitiet – i hvert fald i den sidste del af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt – ikke havde godtgjort, at det var nødvendigt at anvende magt over for A.

En magtanvendelse skal i hele sin udstrækning kunne anses for nødvendig og proportional.

Som anført i min foreløbige redegørelse må Rigspolitiet have et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt magtudøvelse er nødvendig.

Jeg finder endvidere, at den pågældende politiassistent med rette kunne anse A's adfærd for besynderlig, da A – efter politiassistentens opfattelse – bevidst tissede i bukserne og efterfølgende i Ellebæk før afgang mod Hillerød Hospital afviste at skifte bukser.

Bilen kørte imidlertid fra Ellebæk kl. 19.30 mod Hillerød Hospital, og A blev endelig indsat igen i Ellebæk kl. ca. 21.30. Der gik således 2 timer, fra bilen forlod Ellebæk, til A igen blev indsat i Ellebæk.

Ifølge min medarbejders observationer var A rolig i hele denne periode. Der er heller ikke oplysninger i udsendelsesrapporten – eller i politiassistentens efterfølgende supplerende udtalelser – som indikerer, at A i denne periode gjorde verbale eller fysiske udfald eller i øvrigt udviste modvillig adfærd. Den omstændighed, at politiassistenten "stærkt [kunne] fornemme, at adrenalinen pumpede rundt i A grundet hans ophidselse i flyet", kan for mig at se vanskeligt i sig selv begrunde en magtanvendelse som den foreliggende.

Jeg er opmærksom på, at det – når der én gang har været grundlag for at iværksætte magtudøvelse – kan være vanskeligt at vurdere, hvornår i et samlet forløb dette grundlag ikke længere er til stede.

Uanset dette – og uanset at der som anført må tilkomme Rigspolitiet et vidt skøn i spørgsmål som det foreliggende – finder jeg på den baggrund fortsat ikke, at Rigspolitiet og Nordsjællands Politi i tilstrækkeligt omfang har godtgjort, at magtanvendelsen over for A var nødvendig i hele sin udstrækning.

2. Beskrivelsen af magtanvendelse ved ombordstigning

I min foreløbige redegørelse skrev jeg følgende om min foreløbige vurdering af beskrivelsen af magtanvendelse ved ombordstigning:

”Det fremgik ikke klart af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015, om der blev anvendt magt over for A og B i forbindelse med ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn den 13. oktober 2015, ca. kl. 17.40.

Det fremgår af Rigspolitiets udtalelse af 21. februar 2016, at der blev anvendt magt i form af håndkraft over for både A og B i forbindelse med ombordstigningen.

Da magtanvendelserne over for A og B ikke var klart beskrevet i udsendelsesrapporten, er det min foreløbige vurdering, at forløbet ved ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten.

Det er min foreløbige vurdering, at dette er beklageligt.

Jeg har noteret mig, at Rigspolitiet i sin udtalelse af 21. februar 2016 har anført, at udsendelsesforsøget er veldokumenteret og detaljeret beskrevet i udsendelsesrapporten, men at de to episoder, hvor der i øvrigt blev anvendt magt over for A og B, ikke er tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten.”

Rigspolitiet har i sin udtalelse henvist til Nordsjællands Politis udtalelse, idet Rigspolitiet har noteret sig, at Nordsjællands Politi anerkender, at dokumentationen i den konkrete sag har været mangelfuld, samt at Nordsjællands Politi løbende er opmærksom på at forbedre dokumentationen i alle sager vedrørende udsendelse.

Nordsjællands Politi har i sin udtalelse anført, at det er Nordsjællands Politis opfattelse, at magtanvendelserne over for A og B i forbindelse med ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

Jeg er enig med Rigspolitiet og Nordsjællands Politi, Udlændingecenter Nordsjælland, i, at magtanvendelserne i forbindelse med ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten.

3. Manglende sikkerhedsvurdering

Af sagsakterne om udsendelsen, som jeg modtog før og efter udsendelsen, fremgik det ikke, at Rigspolitiet før udsendelsen havde udarbejdet en sikkerhedsvurdering til brug for udsendelsen.

Jeg bad på den baggrund den 27. januar 2016 Rigspolitiet om i sin udtalelse til mig at oplyse, om der forelå en sikkerhedsvurdering eller tilsvarende i sagen.

Rigspolitiet har i sin udtalelse af 21. februar 2016 til mig oplyst, at der den 15. september 2015 blev udarbejdet en sikkerhedsvurdering til brug for planering af udsendelsen af den omhandlede familie. Jeg modtog samtidig en kopi af sikkerhedsvurderingen.

Det er min endelige vurdering, at sikkerhedsvurderingen er fyldestgørende udfyldt, idet den indeholder de relevante oplysninger fra de øvrige sagsakter, som forelå på det tidspunkt, hvor sikkerhedsvurderingen blev udarbejdet.

Sagsfremstilling

Den 13. oktober 2015 deltog en af mine medarbejdere i Rigspolitiets ledsagede udsendelse af A og B samt deres barn C. Udsendelsen blev i Københavns Lufthavn afbrudt af flypersonalet, da A og B gjorde modstand i forbindelse med ombordstigningen på flyet.

På baggrund af min medarbejders observationer under udsendelsen – og de sagsakter, som jeg modtog den 2. og 20. oktober 2015 – bad jeg ved brev af 27. januar 2016 Rigspolitiet om en udtalelse.

Mit brev havde følgende indhold:

”Den 13. oktober 2015 deltog en af mine medarbejdere i Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenters, ledsagede udsendelse af A og B samt deres barn C. Udsendelsen blev afbrudt af flypersonalet, da udlændingene gjorde modstand i forbindelse med ombordstigning på flyet.

Ombudsmandens deltagelse skete i medfør af udlændingelovens § 30 a. I den konkrete udsendelse var ombudsmandens deltagelse begrænset til forløbet fra afhentningen i Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere, Ellebæk, (herefter Ellebæk) og Center Sandholm til ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn. Ombudsmanden deltog endvidere i den efterfølgende tilbageførsel af udlændingene til Ellebæk og Center Sandholm.

Jeg beder Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter, om i en udtalelse til mig i anledning af udsendelsen den 13. oktober 2015 at forholde sig til nedenstående punkter:

1. Fikseringen af A

Det fremgår af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 og min medarbejders observationer, at A i forbindelse med afhentning i Ellebæk ca. kl. 15.10 tilkendegav, at han nægtede at udrejse. Han tilkendegav endvidere, at han ikke ville følge frivilligt med, og at han ville 'lave ballade i lufthavnen' eller lignende. A fik herefter fikseret sine hænder/arme i et fikseringsbælte, og han havde hænderne/armene fikseret under hele forløbet, indtil han ca. kl. 21.30 igen blev indsat i Ellebæk.

A var dog ikke fikseret ved toiletbesøg, hvor en arm blev frigjort, og ved lægeundersøgelse på skadestuen, hvor hans arme blev frigjort en ad gangen, og i en kort periode under opholdet i Ellebæk ca. kl. 19.

Min medarbejder har noteret, at A i bussen efter afbrydelsen af udsendelsen ca. kl. 18.00 bad om at få fjernet fikseringen af sine hænder/arme, og at A i den forbindelse tilkendegav, at 'han nu ikke ville gøre mere' eller lignende. Denne anmodning blev dog ikke imødekommet af de ledsagende betjente.

Det fremgår ikke af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015, hvorfor anmodningen ikke blev imødekommet.

På den baggrund beder jeg Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter, om i udtalelsen til mig at redegøre nærmere for beslutningen om, at A, efter udsendelsen var blevet afbrudt ca. kl. 18.00, og frem til genindsættelsen i Ellebæk ca. kl. 21.30, skulle have sine hænder/arme fikseret i fikseringsbæltet.

2. Beskrivelsen af magtanvendelse ved ombordstigning

Følgende fremgår af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 vedrørende ombordstigningen på flyet:

'Kl. 1740 blev vi som de første bedt om at borde flyet – B, C, E, F og jeg gik nu ombord på TK1786. Da vi nåede til anden sæderække ville B ikke gå længere. B ønskede at følges med A ned gennem flyet. B har C foran sig på højre arm. B begyndte nu at græde – C begyndte at græde.

A, D, G og Ombudsmandens repræsentant kom nu ombord på TK1786. Da A havde sat begge ben i TK1786, begyndte han at råbe og skrike. Bl.a. at han ikke kunne vende tilbage til Afghanistan – at han ville blive slået ihjel.

B begyndte nu at græde endnu højere – fægte med armene, hvilket gjorde at C blev rykket frem og tilbage. Af sikkerhedsmæssige grunde tog E nu C fra B for, at B ikke kunne skade C. F og jeg prøvede at få B til at gå fremad i flyet. Men skrigene/råbene tog til fra både A og B.

Efter ca. 10 min. uden held til at få A og B til at slappe af – stoppe med at råbe og skrike – til at gå fremad i flyet – blev vi af Stationsmanager v/flyselskab H samt personalet bedt om at forlade flyet.'

Af ovenstående beskrivelse af forløbet fremgår det ikke klart, om der – ud over at A var iført fikseringsbælte med fastspændte arme/hænder – blev anvendt magt over for udlændingene i forbindelse med ombordstigningen, og i givet fald af hvilken type og i hvilket omfang.

Min medarbejder har imidlertid noteret, at der i hvert fald over for A blev anvendt magt ved ombordstigningen i forsøget på at få ham ned gennem flyet.

På den baggrund beder jeg Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter, om i udtalelsen til mig at redegøre nærmere for forløbet vedrørende ombordstigning, herunder om der – ud over at A var iført fikseringsbælte med fastspændte arme/hænder – blev anvendt magt over for udlændingene i forbindelse med ombordstigningen, og i givet fald af hvilken type og i hvilket omfang. Jeg beder også Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter, om i udtalelsen til mig at forholde sig til, om forløbet i forbindelse med ombordstigningen er tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

3. Manglende sikkerhedsvurdering

Af Rigspolitiets egne retningslinjer fremgår blandt andet følgende om sikkerhedsvurderinger:

'Vil en udlænding, som skal udrejse af Danmark, og hvor udsendelsen skal ske med fly, ikke udrejse frivilligt, er det ledelsen for Operative Planlægning og Udsendelse, der på baggrund af en sikkerhedsvurdering har den endelige kompetence til at beslutte, hvorvidt udsendelsen skal ske under ledsagelse af Rigspolitiet.

Sikkerhedsvurderingen udfærdiges og underskrives af sagsbehandleren i NUC, der skal forholde sig til samtlige punkter i vurderingen.

...

Sikkerhedsvurderingen skal tage udgangspunkt i en personlig samtale med udlændingen.

Sikkerhedsvurderingen forelægges sagsbehandlerens nærmeste leder med henblik på dennes vurdering af, om der er grundlag for en ledsaget udsendelse og i givet fald det anbefalede antal ledsagere.'

Blandt de modtagne sagsakter ses der ikke at foreligge en sikkerhedsvurdering. Heller ikke af de to modtagne bilagsfortegnelser (vedrørende bilag 1-28) fremgår det, at en sikkerhedsvurdering skulle være blevet udarbejdet forud for udsendelsen.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

På den baggrund beder jeg Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter, om i udtalelsen til mig at oplyse, om der foreligger en sikkerhedsvurdering eller tilsvarende i sagen.”

Den 21. februar 2016 sendte Rigspolitiet følgende udtalelse til mig:

”Folketingets Ombudsmand har i et brev af 27. januar 2016 bedt Rigspolitiet forholde sig til en række spørgsmål i forlængelse af Ombudsmandens deltagelse i en afbrudt ledsaget udsendelse af A, B og deres fælles barn C den 13. oktober 2015.

Rigspolitiet har til brug for besvarelsen af Ombudsmandens henvendelse indhentet to supplerende udtalelser fra det involverede politipersonale. Kopi af udtalelserne vedlægges til orientering.

Rigspolitiet kan herefter oplyse følgende:

I forhold til spørgsmålet om fikseringen af A

Det fremgår af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015, at A havde sine hænder/arme fikseret i et fikseringsbælte fra ca. kl. 15.10 til ca. kl. 21.30. A var dog ikke fikseret ved toiletbesøg, hvor en arm blev frigjort, og ved en lægeundersøgelse på skadestuen, hvor hans arme blev frigjort en ad gangen, og i en kort periode under et ophold i Ellebæk ca. kl. 19.

Den ene af de to politiassistenter, som særligt havde til opgave at ledsage A har i sin udtalelse oplyst, at beslutningen om fortsat at have A fikseret, efter at udsendelsen var blevet afbrudt, blev truffet, idet A fortsat virkede ophidset, ligesom politiassistenten havde en fornemmelse af, at A ville fremprovokere en situation, hvor han kunne få/gøre skade på sig selv eller andre. Denne vurdering baserede politiassistenten bl.a. på, at A – efter politiassistentens opfattelse – bevidst tisede i bukserne. Det bemærkes, at A efter at have tisset i bukserne blev tilbudt at få skiftet bukser, hvilket han imidlertid afslog.

I forhold til spørgsmålet om dokumentation af magtanvendelse ved ombordstigning

Hændelsesforløbet omkring ombordstigningen er beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015. Det fremgår dog ikke af udsendelsesrapporten, om der – ud over at A var iført fikseringsbælte – blev anvendt magt over for udlændingene i forbindelse med ombordstigningen og i forsøget på at få dem ned gennem flyet.

Af den ene udtalelse, som er blevet indhentet fra det politipersonale, der forestod udsendelsen, fremgår det supplerende, at A blev fulgt ombord af

to politiassistenter. A gik selv, men blev ført op ad trappen til flyet, idet politiassistenterne støttede ham ved armene. Inde i flyet begyndte A at råbe, skribe og gøre modstand, hvorfor den ene politiassistent tog fat om begge hans overarme, således at han kunne føre A ned gennem flyet.

Af den anden udtalelse fremgår det endvidere, at A's hustru, B, og det fælles barn, C, blev fulgt ombord af tre politiassistenter. B gik selv med barnet på armen. Inde i flyet begyndte B at skribe, fægte med armene og holde igen på ryglænene på sæderne. Dette bevirkede bl.a., at barnet på hendes arm blev rykket frem og tilbage. Af sikkerhedsmæssige årsager valgte politiassistenterne derfor at tage barnet fra B, hvilket de forklarede B. Barnet blev taget fra B ved at en af politiassistenterne holdt hendes venstre arm fast, mens en anden af politiassistenterne uproblematisk løsnede hendes arm fra barnet. De to politiassistenter forsøgte herefter at få B til at gå fremad i flyet ved at tage fat om hendes overarme, så de kunne føre hende ned gennem flyet. B forsøgte imidlertid fortsat at holde igen på ryglænene.

Som det fremgår af udsendelsesrapporten, lykkedes det ikke, at få A og B til at gå fremad i flyet, og Rigspolitiet samt udlændingene blev til sidst bedt om at forlade flyet, hvorefter udsendelsen blev afbrudt.

Rigspolitiet finder, at forsøget på at udsende udlændingene er veldokumenteret og detaljeret beskrevet i udsendelsesrapporten. Rigspolitiet finder dog samtidig, at de to episoder, hvor der i øvrigt blev anvendt magt over for A og B, ikke er tilstrækkelig beskrevet i udsendelsesrapporten.

Rigspolitiet skal i den forbindelse henvise til Rigspolitiets brev af 8. februar 2016 til Folketingets Ombudsmand, hvori Rigspolitiet har anført, at Rigspolitiet er ved at iværksætte flere tiltag, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne fremover dokumenteres.

I forhold til spørgsmålet om den manglende sikkerhedsvurdering

Det fremgår af Rigspolitiets interne retningslinjer, at der i sager, hvor en udlænding ikke vil udrejse frivilligt, skal udarbejdes en sikkerhedsvurdering med henblik på at vurdere, om der er grundlag for en ledsaget udsendelse. Sikkerhedsvurderingen må ifølge retningslinjerne maksimalt være 7 dage gammel, når rejsen planeres.

Den 15. september 2015 blev der udarbejdet en sikkerhedsvurdering til brug for planering af udsendelsen af den omhandlede familie. På baggrund af sikkerhedsvurderingen blev det besluttet, at familien skulle ledsages til Afghanistan af Rigspolitiet. Den 21. september 2015 blev udsendelsen planeret til den 13. oktober 2015.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Det bemærkes, at det fremgår af sikkerhedsvurderingen, at A angiveligt har udsat B for vold den 4. september 2015. Rigspolitiet kan hertil oplyse, at Nordsjællands Politi blev tilkaldt i anledning af episoden, og at B i den forbindelse blev vejledt om anmeldelse, hvilket hun på daværende tidspunkt ikke ønskede at medvirke til.

I forbindelse med en udrejsekontrol foretaget af Rigspolitiet den 15. september 2015 blev proceduren for en voldsanmeldelse gennemgået med B. Hun oplyste på ny, at hun ikke ønskede at anmelde episoden.

Efterfølgende har B desuden overfor Rigspolitiet oplyst, at hun ikke ønskede at rejse fra Danmark uden sin mand. Rigspolitiet vurderede derfor, at familien skulle udsendes samlet.

Sikkerhedsvurderingen har ved en beklagelig fejl ikke været vedhæftet det materiale, som Ombudsmanden modtog i forbindelse med sin deltagelse i udsendelsen.

Kopi af sikkerhedsvurderingen samt kopi af relevante akter i forbindelse med voldsepisoden vedlægges.

Der henvises til Ombudsmandens j.nr. 15/04336-5/(...).”

Sammen med udtalelsen sendte Rigspolitiet mig bl.a. to udtalelser af henholdsvis 2. og 12. februar 2016 fra det involverede politipersonale (politiassistent D og politiassistent I).

Udtalelsen af 2. februar 2016 fra politiassistent D lød således:

”I forbindelse med planlagt ledsaget udsendelse af familien (...) til Afghanistan, den 13. oktober 2015, havde pa. G samt undertegnede til opgave at holde styr på A.

Vi var forberedt på, at A ikke ønskede at medvirke til udsendelsen, hvilket vi fik bekræftet mundligt flere gange fra A selv, da vi traf ham i Ellebæk den pågældende dag kl. 1500. Flere gange ytrede han, at hans liv var i fare, hvis han kom tilbage til Afghanistan, samt at han ikke frivilligt ville følge med. Desuden ville han lave ballade i lufthavnen, hvis han fortsat skulle udsendes.

Han blev derfor iført fikseringsbælte, således at han ikke kunne bruge sine arme.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Undervejs til lufthavnen, hvor også A's kone samt lille barn tillige var i den civile politibus, havde undertegnede den klare opfattelse, at A søgte at præge sin kone således, at de sammen skulle 'gøre' noget i lufthavnen, således at udsendelsen ville mislykkes. Tolken var dog ikke med i bussen, hvorfor dette ikke kan bekræftes.

Da vi afventede i bussen i lufthavnen i forbindelse med, at pa'erne F, G samt I tjekkede bagage ind, ønskede A, at holde sit barn.

Tolken var på daværende tidspunkt kommet til bussen, og via hende fik A forklaret, at han nok skulle få lov til at holde sit barn så snart vi sad i flyet.

Det var undertegnede klare opfattelse, at A gerne ville have sine hænder fri mhp. at sætte sig til modværgelse eller gøre skade på sig selv.

Umiddelbart efter gav A udtryk for, at han skulle tisse. Undertegnede ønskede ikke at dette skulle ske på toiletterne i terminalen, men at det skulle ske i Politibutikken. Dette grundet, at A tidligere havde ytret, at han ville lave ballade i lufthavnen. Jeg afventede derfor 10 minutter på G, hvorefter vi tog A til toilettet i Politibutikken.

Her fik han løsnet sin ene hånd, således han kunne forestå det fornødne. Undertegnede stod sammen med A inde på toilettet ca. et par meter fra ham. Tillige var døren halvt åben, således min kollega kunne træde til, hvis der skete noget. Det lykkedes imidlertid ikke for A at tisse, hvorfor vi gik tilbage til bussen.

I forbindelse med ombordstigningen på flyet, så gik de kvindelige kollegaer med A's kone og barn først op i flyet. Umiddelbart efter kom pa. G samt undertegnede med A op i flyet. A gik selv uden problemer, men blev ført op ad trappen, hvor vi støttede ham ved armene. Så snart vi kom ind i kabinen begyndte A at råbe og skrigte, at han ville blive slået ihjel i Afghanistan.

Desuden foretog han passiv modstand, hvorfor undertegnede tog fat rundt om begge hans overarme, således jeg kunne føre ham ned gennem flyet, uden han eller andre kom til skade. Vi kunne dog ikke komme mere end et par meter frem i kabinen, idet A's kone, kolleger samt folk fra besætningen stod i mellemgangen.

Idet A og konen fortsatte med at råbe og skrigte, blev vi et kort stykke tid senere bedt om at forlade flyet af Stationsmanageren v/ flyselskab H.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Pa. G og undertegnede forlod herefter flyet med A, der selv gik, men blev støttet ved armene ned til politibussen.

Man kunne stærkt fornemme, at adrenalinen pumpede rundt i A grundet hans ophidselse i flyet. Undertegnede besluttede derfor, at han fortsat skulle være iført fikseringsbælte på trods af, at han ytrede ikke at ville foretage sig yderligere modstand/ballade.

Umiddelbart efter spurgte A, om han kunne komme på toilettet, da han skulle tisse. Han fik forklaret, at han lige måtte afvente, idet vi skulle have bagagen fra flyet.

Da vi havde fået bagagen bragt til bussen, blev A spurgt til, om han fortsat skulle tisse. Til dette takkede han nej, men efter nogle minutter tisede han i bukserne. På undertegnede virkede han helt bevidst om, at han tisede i bukserne, hvilket undrede mig en del. Derfor besluttede jeg, at han fortsat skulle være fikseret, således han ikke kunne gøre skade på sig selv eller andre, da jeg havde en fornemmelse af, at han ville fremprovokere en situation, hvor han kunne få skader, inden han blev returneret til fængslet.

Senere fremme ved Ellebæk blev det besluttet, at køre til Hillerød sygehus, idet A samt konen klagede over diverse smerter. Nok en gang valgte undertegnede, at A stadigvæk skulle være fikseret, idet han ikke skulle have mulighed for at påføre sig selv skader inden undersøgelsen på sygehuset.

A blev undersøgt på sygehuset iført fikseringsbælte, med en arm fri ad gangen og umiddelbart var han helt ok.

Efterfølgende blev han kørt retur til Ellebæk, hvor han fik afmonteret fikseringsbæltet.”

Specialkonsulent J havde på udtalelsen skrevet følgende med håndskrift:

”19/2 '16 har pa. D telefonisk oplyst, at A blev spurgt, om han ville skifte bukser, men det ville han ikke.”

Udtalelsen af 12. februar 2016 fra politiassistent I lød således:

”./.. Der henvises indledningsvis til rapporten optaget under samme journalnr.

I forbindelse med ombordstigning på TK1786 til Istanbul gik B, C, E, F og jeg først om bord.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

E gik forrest – dernæst kom B bærende på C foran sig på højre arm – bag ved dem kom F og jeg.

B gik selv uden problemer om bord på flyet.

Så snart B kom ind i kabinen begyndte hun at græde. B gik langsomt fremad – grædende – begyndte nu at skrike, at hun ikke ville tilbage – C begyndte nu også at græde. Samtidig begyndte B at fægte med armene – holde igen på ryglænene på række 3 i flyet, mens hun holdt C foran sig med højre arm

Jeg sagde flere gange til B, at hun skulle være rolig – at hun skulle passe på ikke at skade C.

Men B fortsatte og C blev rykket frem og tilbage flere gange – Af sikkerhedsmæssige årsager blev B's venstre arm holdt fast af F – B's højre arm blev løsnet fra C uden problemer af undertegnede – mens E tog C og holdt ham, mens vi var i flyet.

B havde fået forklaret, at vi måtte holde C af sikkerhedsmæssige årsager.

F og jeg forsøgte nu at få B til at gå frem i flyet – tog fat om hendes overarme, således at vi kunne føre hende ned gennem flyet, uden hun eller andre kom til skade.

B forsøgte hele tiden at holde igen på ryglænene i flyet – Så passage ned gennem flyet gik.

B's mand A, D, G og Ombudsmandens repræsentant var nu også kommet ind i flyet. Så snart A kom ind i kabinen, begyndte han at råbe og skrike, at han ville blive slået ihjel i Afghanistan.

Efter ca. 10 min. uden held til at få B og A til at slappe af – stoppe med at råbe og skrike – til at gå frem i flyet – blev vi alle af Stationsmanager v/flyselskab H – flyets personale bedt om at forlade flyet.”

Specialkonsulent J havde på udtalelsen skrevet følgende med håndskrift:

”Den 17/2 '16 har [politiassistent] I telefonisk oplyst mig, at der er faldet et 'ikke' ud af teksten. Der skulle have stået – Så passage ned gennem flyet *ikke* gik.”

BILAG – SAGSFREMSTILLING

På baggrund af Rigspolitiets udtalelse med bilag skrev jeg den 26. oktober 2016 følgende til Rigspolitiet:

”Den 13. oktober 2015 deltog en af mine medarbejdere i Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenters, (herefter blot Rigspolitiet) ledsagede udsendelse af A og B samt deres barn C. Udsendelsen blev afbrudt af flypersonalet, da udlændingene gjorde modstand i forbindelse med ombordstigningen på flyet.

Ombudsmandens deltagelse skete i medfør af udlændingelovens § 30 a. I den konkrete udsendelse var ombudsmandens deltagelse begrænset til forløbet fra afhentningen i Institutionen for Frihedsberøvede Asylansøgere, Ellebæk, (herefter Ellebæk) og Center Sandholm til ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn. Ombudsmanden deltog endvidere i den efterfølgende tilbageførsel af udlændingene til Ellebæk og Center Sandholm.

Formålet med ombudsmandens deltagelse er at påse, at politiets virksomhed i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Tilsynet foregår på grundlag af ombudsmandsloven. Ombudsmanden skal således bedømme, om politiet handler i overensstemmelse med gældende ret, herunder internationale forpligtelser, og god forvaltningskik, jf. ombudsmandslovens § 21. For så vidt ombudsmanden som et led i tilsynet gennemfører inspektioner efter § 18 i ombudsmandsloven, kan ombudsmanden endvidere bedømme forholdene ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter.

På baggrund af min medarbejders observationer under udsendelsen den 13. oktober 2015 samt det materiale, som jeg modtog før og efter udsendelsen, bad jeg ved mit brev af 27. januar 2016 Rigspolitiet om en udtalelse om følgende forhold, som jeg var blevet opmærksom på:

1. Fikseringen af A
2. Beskrivelsen af magtanvendelse ved ombordstigning
3. Manglende sikkerhedsvurdering

Jeg modtog den 21. februar 2016 udtalelsen fra Rigspolitiet. Jeg har nu gennemgået og behandlet udtalelsen.

Nedenfor kan der læses nærmere om resultatet af min foreløbige undersøgelse.

1. Fikseringen af A

Sagsfremstilling

A fik ved afhentningen i Ellebæk kl. 15.10 fikseret sine hænder/arme i et fikseringsbælte, og han havde med kortvarige afbrydelser hænderne/armene fikseret under hele forløbet, indtil han kl. 21.30 igen blev indsat i Ellebæk. Begrundelsen var ifølge udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015, at A nægtede at udrejse, ligesom han ikke ville følge frivilligt med, og at han tilkendegav, at han ville 'lave ballade' i lufthavnen.

Under ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn kl. 17.40 gjorde A modstand, idet han begyndte at råbe og skrike. Se nærmere herom nedenfor under pkt. 2. Flypersonalet og stationsmanageren bad på den baggrund Rigspolitiets ledsagere om at forlade flyet med udlændingene.

Af udsendelsesrapporten fremgår det, at A efter at være kommet af flyet igen ønskede at komme på toilettet. A blev dog bedt om at vente lidt. Det fremgår herefter af udsendelsesrapporten, at A og B faldt til ro, og at de satte sig stille og roligt ind i bussen.

Det fremgår ikke af udsendelsesrapporten, hvorfor fikseringen af A blev opretholdt, efter at udsendelsen var blevet afbrudt, og indtil A igen blev indsat i Ellebæk kl. 21.30.

Min medarbejder hørte, at A – efter at han og B var kommet tilbage i bussen at sidde – anmodede om at få bæltet/fikseringen af, da han ikke ville gøre mere. Dette blev afvist af ledsagerne.

Den ene af de politiassistenter, som særligt havde til opgave at ledsage A, har i en udtalelse af 2. februar 2016 til brug for Rigspolitiets udtalelse af 21. februar 2016 anført som begrundelse for den fortsatte fiksering, at *'Man kunne stærkt fornemme, at adrenalinen pumpede rundt i A grundet hans ophidselse i flyet'*.

Da bagagen var blevet bragt til bussen, blev A spurgt, om han fortsat ville på toilettet. A svarede nej til dette, men efter nogle minutter tissede han i bukserne. Poliassistenten opfattede situationen således, at A var helt bevidst om, at han tissede i bukserne.

På den baggrund, og da politiassistenten havde en fornemmelse af, at A ville fremprovokere en situation, hvor han kunne få skader, inden han blev returneret til fængslet, besluttede politiassistenten, at A fortsat skulle være fikseret, således at han ikke kunne gøre skade på sig selv eller andre.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Bussen med ledsagere og udlændinge forlod Københavns Lufthavn ca. kl. 18.05. Under kørslen fra lufthavnen til Ellebæk skete der ikke yderligere. A og B var således rolige under køreturen. Bussen var fremme ved Ellebæk ca. kl. 19.00.

I Ellebæk blev det besluttet, at A skulle tilses af en læge på Hillerød Sygehus. Før afgang fra Ellebæk til Hillerød Sygehus blev A to gange spurgt, om han ville skifte de bukser, som han havde tisset i. Dette ville A ikke. I Ellebæk fik A kortvarigt løsnet fikseringsbæltet, indtil det var blevet besluttet, at han skulle tilses af læge. A blev derefter igen iført fikseringsbæltet med fastspændte arme/hænder.

Det fremgår ikke af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015, hvorfor det var nødvendigt, at A forblev fikseret under køreturen fra Ellebæk til Hillerød Sygehus. Den ene af de politiassistenter, som særligt havde til opgave at ledsage A, har i en udtalelse af 2. februar 2016 til brug for Rigspolitiets udtalelse af 21. februar 2016 anført, at han besluttede, at A fortsat skulle være fikseret, idet han ikke skulle have mulighed for at påføre sig selv skader inden undersøgelsen på sygehuset.

Bussen forlod Ellebæk kl. 19.30 og var fremme ved Hillerød Sygehus kl. 19.50.

A blev kl. 20.20 tilset af en læge. Under lægeundersøgelsen fik A løsnet én arm ad gangen fra fikseringsbæltet, således at lægen kunne gennemføre lægeundersøgelsen.

Bussen med udlændingene og ledsagerne forlod Hillerød Sygehus kl. 21.20, og bussen var fremme ved Ellebæk igen kl. 21.30, hvor A fik fikseringsbæltet afmonteret.

Det fremgår ikke af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 eller udtalelsen af 21. februar 2016, hvorfor det var nødvendigt at opretholde fikseringen af A under opholdet på Hillerød Sygehus og under transporten fra Hillerød Sygehus til Ellebæk.

A's adfærd i øvrigt i perioden fra kl. 18.05 til kl. 21.30 er ikke beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 eller i udtalelsen af 21. februar 2016. Min medarbejder observerede dog, at A i hele perioden forekom stille og rolig.

Retsgrundlag

Af udsendelsesdirektivets artikel 8 (Direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008) fremgår følgende:

'Artikel 8

Udsendelse

...

4. Når medlemsstaterne som en sidste udvej anvender tvangsforanstaltninger til at gennemføre udsendelsen af en tredjelandsstatsborger, som modsætter sig udsendelse, skal sådanne foranstaltninger stå i rimeligt forhold til det formål, der søges opnået, og holdes inden for grænserne af rimelig magtanvendelse. Foranstaltningerne gennemføres i henhold til den nationale lovgivning i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder og med behørig respekt for den pågældende tredjelandsstatsborgers værdighed og fysiske integritet.

...'

Af betragtning nr. 13 i udsendelsesdirektivets præambel fremgår endvidere følgende:

'(13) Anvendelsen af tvangsforanstaltninger bør udtrykkeligt ske i overensstemmelse med proportionalitets- og effektivitetsprincippet for så vidt angår de anvendte midler og de forfulgte mål. Der bør fastsættes minimumsgarantier for gennemførelsen af tvangsmæssig tilbagesendelse under hensyntagen til Rådets beslutning 2004/573/EF af 29. april 2004 om tilrettelæggelse af samlet udsendelse med fly fra to eller flere medlemsstaters område af tredjelandsstatsborgere, der er omfattet af individuelle afgørelser om udsendelse ⁽¹⁾. Medlemsstaterne bør kunne benytte sig af forskellige muligheder for at overvåge tvangsmæssig tilbagesendelse.'

Politi lovens § 16 (lovbekendtgørelse nr. 956 af 20. august 2015 om politiets virksomhed) har følgende indhold:

'§ 16. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.'

Af 'Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly' (2013) fremgår bl.a. følgende:

'Magtanvendelse og personlig udrustning

De overordnede principper for politiets magtanvendelse reguleres af straffelovens § 13 og § 14 samt politilovens kapitel 4.

Politiet kan med henblik på at gennemføre en tvangsmæssig udsendelse anvende den fornødne magt til at passivere udlændingen, når magtanvendelsen er nødvendig og forsvarlig. Anvendelsen af magt skal altid foregå så skånsomt som muligt og på en sådan måde, at det giver anledning til mindst mulig opmærksomhed i forhold til omgivelserne.

...'

Af Europarådets 'Twenty Guidelines on Forced Return' fra 2005 fremgår bl.a. følgende:

'Guideline 19. Means of restraint

1. The only forms of restraint which are acceptable are those constituting responses that are strictly proportionate responses to the actual or reasonably anticipated resistance of the returnee with a view to controlling him/her.

...'

I CPT standards (CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2015) vedrørende 'Deportation of foreign nationals by air' (2003) fremgår bl. a. følgende:

'33. Clearly, one of the key issues arising when a deportation operation is carried out is the use of force and means of restraint by escort staff. The CPT acknowledges that such staff are, on occasion, obliged to use force and means of restraint in order to effectively carry out the deportation; however, the force and the means of restraint used should be no more than is reasonably necessary. The CPT welcomes the fact that in some countries the use of force and means of restraint during deportation procedures is reviewed in detail, in the light of the principles of lawfulness, proportionality and appropriateness.'

Det er en kerneopgave i tilsynet med politiets tvangsudsendelser at påse, at tvangsudsendelserne sker uden unødigt magtanvendelse. Udlændingelovens § 30 a, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

'§ 30 a. Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssig udsendelse.

Stk. 2. Tilsynet udøves i overensstemmelse med lov om Folketingets Ombudsmand. Folketingets Ombudsmand skal ved tilsynet særlig påse,

at politiets virksomhed foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.’

Foreløbig vurdering

Udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 indeholder ikke oplysninger om, hvilke forhold og vurderinger der lå til grund for politiassistenternes beslutning om at opretholde fikseringen af A's hænder/arme i fikseringsbæltet, efter at udsendelsen blev afbrudt ca. kl. 18.00, og frem til indsættelsen i Ellebæk kl. 21.30.

Det er derfor min foreløbige vurdering, at Rigspolitiet ikke i tilstrækkeligt omfang har opfyldt kravene til dokumentationen af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt i Københavns Lufthavn. Jeg henviser til pkt. 2 nedenfor i forhold til retsgrundlaget.

Jeg anerkender, at Rigspolitiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt en magtanvendelse er nødvendig, da Rigspolitiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anvende magt i en given situation.

Det fremgår dog af sagen, at A, efter at han havde forladt flyet og var kommet tilbage i bilen at sidde, ikke gjorde yderligere verbale eller fysiske udfald mod Rigspolitiets ledsagere eller andre. Dog tisede A – ifølge den ledsagende politiassistent – bevidst i bukserne.

Det er almindeligt antaget, at politiets virksomhed i form af indgreb over for borgeren som det mindste kræver, at faren skal være objektiv og påviselig, ligesom der skal foreligge en sandsynlig risiko for, at beskyttelsesinteresserne rammes. Jeg henviser til Ib Henricson, Politiret, 6. udgave (2016), s. 211 ff. Det er samme sted anført, at det muligvis tillige må lægges til grund, at jo større intensitet i indgrebet, desto mere skærpes kravene til farens nærhed, og ved indgreb i den personlige frihed kan der måske stilles krav om en overhængende risiko.

På den baggrund er det min foreløbige opfattelse, at Rigspolitiet – i hvert fald i den sidste del af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt – ikke har godtgjort, at det var nødvendigt at anvende magt over for A. Dette er efter min foreløbige opfattelse kritisabelt.

2. Beskrivelsen af magtanvendelse ved ombordstigning

Sagsfremstilling

Som det fremgår ovenfor under pkt. 1, blev A allerede ved afhentningen i Ellebæk iført fikseringsbælte med fastspændte arme/hænder.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 fremgik følgende vedrørende ombordstigningen på flyet:

'Kl. 1740 blev vi som de første bedt om at borde flyet – B, C, E, F og jeg gik nu ombord på TK1786. Da vi nåede til anden sæderække ville B ikke gå længere. B ønskede at følges med A ned gennem flyet. B har C foran sig på højre arm. B begyndte nu at græde – C begyndte at græde.

A, D, G og Ombudsmandens repræsentant kom nu ombord på TK1786. Da A havde sat begge ben i TK1786, begyndte han at råbe og skribe. Bl.a. at han ikke kunne vende tilbage til Afghanistan – at han ville blive slået ihjel.

B begyndte nu at græde endnu højere – fægte med armene, hvilket gjorde at C blev rykket frem og tilbage. Af sikkerhedsmæssige grunde tog E nu C fra B for, at B ikke kunne skade C. F og jeg prøvede at få B til at gå fremad i flyet. Men skrigene/råbene tog til fra både A og B.

Efter ca. 10 min. uden held til at få A og B til at slappe af – stoppe med at råbe og skribe – til at gå fremad i flyet – blev vi af Stationsmanager v/flyselskab H samt personalet bedt om at forlade flyet.'

Det fremstod ikke klart på baggrund af ovenstående skrivelse, om der – ud over at A var iført fikseringsbælte med fastspændte arme/hænder – blev anvendt magt over for udlændingene i forbindelse med ombordstigningen, og i givet fald af hvilken type og i hvilket omfang.

Jeg bad på den baggrund Rigspolitiet om en udtalelse om dette. Jeg bad også Rigspolitiet om at forholde sig til, om forløbet i forbindelse med ombordstigningen var tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten

Rigspolitiet har i udtalelsen af 21. februar 2016 bl.a. oplyst følgende:

' ...

Af den ene udtalelse, som er blevet indhentet fra det politipersonale, der forestod udsendelsen, fremgår det supplerende, at A blev fulgt ombord af to politiassistenter. A gik selv, men blev ført op ad trappen til flyet, idet politiassistenterne støttede ham ved armene. Inde i flyet begyndte A at råbe, skribe og gøre modstand, hvorfor den ene politiassistent tog fat om begge hans overarme, således at han kunne føre A ned gennem flyet.

Af den anden udtalelse fremgår det endvidere, at A's hustru, B, og det fælles barn, C, blev fulgt ombord af tre politiassistenter. B gik selv med

barnet på armen. Inde i flyet begyndte B at skrike, fægte med armene og holde igen på ryglænene på sæderne. Dette bevirkede bl.a., at barnet på hendes arm blev rykket frem og tilbage. Af sikkerhedsmæssige årsager valgte politiassisterne derfor at tage barnet fra B, hvilket de forklarede B. Barnet blev taget fra B ved at en af politiassisterne holdt hendes venstre arm fast, mens en anden af politiassisterne uproblematisk løsnede hendes arm fra barnet. De to politiassistenter forsøgte herefter få B til at gå fremad i flyet ved at tage fat om hendes overarme, så de kunne føre hende ned gennem flyet. B forsøgte imidlertid fortsat at holde igen på ryglænene.

Som det fremgår af udsendelsesrapporten, lykkedes det ikke, at få A og B til at gå fremad i flyet, og Rigspolitiet samt udlændingene blev til sidst bedt om at forlade flyet, hvorefter udsendelsen blev afbrudt.

Rigspolitiet finder, at forsøget på at udsende udlændingene er veldokumenteret og detaljeret beskrevet i udsendelsesrapporten. Rigspolitiet finder dog samtidig, at de to episoder, hvor der i øvrigt blev anvendt magt over for A og B, ikke er tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten.

Rigspolitiet skal i den forbindelse henvise til Rigspolitiets brev af 8. februar 2016 til Folketingets Ombudsmand, hvori Rigspolitiet har anført, at Rigspolitiet er ved at iværksætte flere tiltag, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne fremover dokumenteres.'

Retsgrundlag

Jeg har ved min vurdering af dokumentationen af forløbet ved ombordstigningen inddraget den ulovbestemte almindelige retsgrundsætning om notatpligt. Retsgrundsætningen er bl.a. er beskrevet i Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 1. udgave (2014), s. 262 ff., og i Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 1. udgave (2013), s. 326 f.

Efter denne grundsætning skal forvaltningsmyndigheder gøre notat om alle væsentlige ekspeditioner i sager, der har en vis indgribende og væsentlig betydning for borgeren, og hvor der er særlig grund til at stille krav om, at der tages notat. Notatpligten gælder for sagsekspeditionsskridt, som ikke fremgår af sagens øvrige dokumenter.

Af 'Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly' (2013) fremgår bl.a. følgende:

'Det påhviler den udsendelsesansvarlige førstkommende arbejdsdag og senest 3 dage efter hjemkomsten fra udsendelsesrejsen at skrive en rapport om rejsens forløb bl.a. med en udførlig, objektiv beskrivelse af selve indrejseforløbet.'

Af Europarådets 'Twenty Guidelines on Forced Return' fra 2005 fremgår bl.a. følgende:

'Guideline 20. Monitoring and remedies

...

3. The forced return operation should be fully documented, in particular with respect to any significant incidents that occur or any means of restraint used in the course of the operation. Special attention shall be given to the protection of medical data.

...'

Foreløbig vurdering

Det fremgik ikke klart af udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015, om der blev anvendt magt over for A og B i forbindelse med ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn den 13. oktober 2015, ca. kl. 17.40.

Det fremgår af Rigspolitiets udtalelse af 21. februar 2016, at der blev anvendt magt i form af håndkraft over for både A og B i forbindelse med ombordstigningen.

Da magtanvendelserne over for A og B ikke var klart beskrevet i udsendelsesrapporten, er det min foreløbige vurdering, at forløbet ved ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten.

Det er min foreløbige vurdering, at dette er beklageligt.

Jeg har noteret mig, at Rigspolitiet i sin udtalelse af 21. februar 2016 har anført, at udsendelsesforsøget er veldokumenteret og detaljeret beskrevet i udsendelsesrapporten, men at de to episoder, hvor der i øvrigt blev anvendt magt over for A og B, ikke er tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten.

3. Manglende sikkerhedsvurdering

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Af sagsakterne om udsendelsen, som jeg modtog før og efter udsendelsen, fremgik det ikke, at Rigspolitiet før udsendelsen havde udarbejdet en sikkerhedsvurdering til brug for udsendelsen.

Af 'Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly' (2013) fremgår bl.a. følgende om sikkerhedsvurderinger:

'Vil en udlænding, som skal udrejse af Danmark, og hvor udsendelsen skal ske med fly, ikke udrejse frivilligt, er det ledelsen for Operative Planlægning og Udsendelse, der på baggrund af en sikkerhedsvurdering har den endelige kompetence til at beslutte, hvorvidt udsendelsen skal ske under ledsagelse af Rigspolitiet.

Sikkerhedsvurderingen udfærdiges og underskrives af sagsbehandleren i NUC, der skal forholde sig til samtlige punkter i vurderingen.

...

Sikkerhedsvurderingen skal tage udgangspunkt i en personlig samtale med udlændingen.

Sikkerhedsvurderingen forelægges sagsbehandlerens nærmeste leder med henblik på dennes vurdering af, om der er grundlag for en ledsaget udsendelse og i givet fald det anbefalede antal ledsagere.'

Jeg bad på den baggrund Rigspolitiet om i sin udtalelse til mig at oplyse, om der forelå en sikkerhedsvurdering eller tilsvarende i sagen.

Rigspolitiet har i sin udtalelse af 21. februar 2016 til mig oplyst, at der den 15. september 2015 blev udarbejdet en sikkerhedsvurdering til brug for planering af udsendelsen af den omhandlede [familie]. Jeg modtog samtidig en kopi af sikkerhedsvurderingen.

Det er min foreløbige vurdering, at sikkerhedsvurderingen er fyldestgørende udfyldt, idet den indeholder de relevante oplysninger fra de øvrige sagsakter, som forelå på det tidspunkt, hvor sikkerhedsvurderingen blev udarbejdet.

Jeg er derfor foreløbig indstillet på at meddele, at jeg ikke foretager mig mere vedrørende dette.

***

BILAG – SAGSFREMSTILLING

På baggrund af min foreløbige redegørelse vil jeg bede Rigspolitiet om at udtale sig om de forhold, som jeg har peget på i pkt. 1 og 2.”

På baggrund af min foreløbige redegørelse modtog jeg den 28. november 2016 følgende udtalelse fra Rigspolitiet:

”Folketingets Ombudsmand har den 26. oktober 2016 anmodet Rigspolitiet om en supplerende udtalelse i anledning af Ombudsmandens foreløbige redegørelse i sagen vedrørende udsendelse af A og B samt deres barn C den 13. oktober 2015 til Afghanistan, herunder har Ombudsmanden navnlig anmodet Rigspolitiet om at udtale sig om de forhold, som Ombudsmanden har peget på i redegørelsens pkt. 1 og 2.

Det fremgår således af redegørelsens pkt. 1, at det er Ombudsmandens foreløbige vurdering, at politiet ikke i tilstrækkeligt omfang har opfyldt kravene til dokumentation af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt i Københavns Lufthavn, ligesom det er Ombudsmandens foreløbige opfattelse, at politiet ikke har godtgjort, at det var nødvendigt at anvende magt over for A, efter at udsendelsen blev afbrudt.

Det fremgår videre af redegørelsens pkt. 2, at det er Ombudsmandens foreløbige vurdering, at forløbet ved ombordstigningen på flyet i lufthavnen den 13. oktober 2015 ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

Rigspolitiet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Nordsjællands Politi, Udlændingecenter Nordsjælland (UCN), der forestår de operative opgaver i forbindelse med udsendelse af udlændinge uden lovligt ophold i Danmark.

Rigspolitiet kan henvise til Nordsjællands Politis udtalelse, idet Rigspolitiet har noteret sig, at Nordsjællands Politi anerkender, at dokumentationen i den konkrete sag har været mangelfuld, samt at Nordsjællands Politi er opmærksom på løbende at forbedre dokumentationen i alle sager vedrørende udsendelse.

Rigspolitiet har videre noteret sig, at den politiassistent, der var særlig ansvarlig for A den pågældende dag, har afgivet flere supplerende udtalelser, i hvilke han nærmere redegør for baggrunden for den anvendte magt.

Rigspolitiet skal i den forbindelse henvise til, at politiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt magtanvendelse er nødvendig, da politiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anvende magt i en given situation.

Kopi af Nordsjællands Politis udtalelse, den ansvarlige politiassistents supplerende udtalelse af 4. november 2016, skema vedrørende anvendelse af magt i forbindelse med ledsagede udsendelser samt tjekliste til brug for udarbejdelse af udsendelsesrapport vedlægges.

Der henvises til Ombudsmandens j.nr. 15/04336-I3/(...)”

Som det fremgår, henviste Rigspolitiet til en udtalelse fra Nordsjællands Politi, Udlændingecenter Nordsjælland. Denne udtalelse lød således:

”Bidrag til besvarelse af henvendelse fra Folketingets Ombudsmand

Rigspolitiet har ved e-mail af 31. oktober 2016 anmodet Nordsjællands Politi om bidrag til brug for besvarelse af Folketingets Ombudsmands (FOB) henvendelse af 26. oktober 2016 (foreløbig redegørelse vedrørende den ledsagede udsendelse til Afghanistan den 13. oktober 2015 af A og B samt deres barn C).

Nordsjællands Politi har forstået FOB's henvendelse således, at FOB anmoder om en udtalelse vedrørende følgende:

1. Fikseringen af A

a. Det er FOB's foreløbige vurdering, at politiet ikke i tilstrækkeligt omfang har opfyldt kravene til dokumentation af forløbet vedrørende A, efter at udsendelsen blev afbrudt i Københavns Lufthavn, herunder ses A's adfærd i tidsrummet fra ca. 18.00 til 21.30 ikke beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

b. Det er FOB's foreløbige opfattelse, at politiet – i hvert fald i den sidste del af forløbet, efter at udsendelsen blev afbrudt – ikke har godtgjort, at det var nødvendigt at anvende magt over for A.

2. Magtanvendelsen ved ombordstigningen

Det er FOB's foreløbige vurdering, at magtanvendelsen over for A og B i forbindelse med ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

Nordsjællands Politi har til brug for besvarelse af FOB's henvendelse anmodet politiassistent D, der særligt havde til opgave at ledsage A, om en supplerende udtalelse. Supplerende udtalelse af 4. november 2016 vedlægges i kopi. Det bemærkes, at den pågældende politiassistent tidligere har afgivet udtalelse af 2. februar 2016, som Rigspolitiet fremsendte til FOB den 21. februar 2016.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Ad 1a

Nordsjællands Politi finder ikke, at udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015 opfylder kravene til dokumentation af forløbet i perioden, efter udsendelsen blev afbrudt. Herunder er A's adfærd og anvendelsen af magt i form af fortsat fiksering af A ikke tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten.

Det kan i den forbindelse oplyses, at der løbende iværksættes tiltag, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne dokumenteres. F.eks. indførtes primo 2016 et afkrydsningskema vedrørende ledsagede udsendelser, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagen dokumenteres. Endvidere opdateres Nordsjællands Politis interne tjekliste til brug for udarbejdelse af udsendelsesrapporter løbende (senest i august 2016). Afkrydsningskemaet samt den interne tjekliste vedlægges i kopi.

Ad 1b

Forløbet, efter at udsendelsen til Afghanistan blev afbrudt den 13. oktober 2015, kan opdeles i 4 mindre forløb:

- Køreturen fra Københavns Lufthavn til Ellebæk (ca. kl. 18.05-19.00)
- Ophold i Ellebæk og køretur til Hillerød Hospital (ca. kl. 19.00-19.50)
- Ophold på Hillerød Hospital (ca. kl. 19.50-21.20)
- Køreturen fra Hillerød Hospital til Ellebæk (ca. kl. 21.20-21.30)

Nordsjællands Politi har forstået FOB's foreløbige redegørelse således, at FOB finder, at politiet ikke har godtgjort, at det var nødvendigt at opretholde fikseringen af A under opholdet på Hillerød Hospital samt på køreturen fra hospitalet til Ellebæk.

Indledningsvis henvises til udtalelse af 2. februar 2016 fra politiassistent D samt Rigspolitiets brev af 21. februar 2016 til FOB. Det fremgår bl.a. af udtalelsen af 2. februar 2016, at 'Man kunne stærkt fornemme, at adrenalinen pumpede rundt i A grundet hans ophidselse i flyet', og at politiassistenten på denne baggrund besluttede, at A på dette tidspunkt fortsat skulle være fikseret, idet han virkede ophidset. Det fremgår endvidere af udtalelsen af 2. februar 2016 samt af Rigspolitiets brev af 21. februar 2016, at politiassistenten besluttede, at udlændingen skulle være fikseret, indtil han blev returneret til fængslet, så han ikke kunne gøre skade på sig selv eller andre, da politiassistenten havde en fornemmelse af, at A ville fremprovokere en situation, hvor han kunne blive skadet. Denne vurdering baserede politiassistenten bl.a. på, at A – efter politiassistentens opfattelse – bevidst tisede i bukserne, og at A efterfølgende ikke ønskede at skifte bukser.

BILAG – SAGSFREMSTILLING

Det fremgår af den supplerende udtalelse af 4. november 2016, at politiassistenten fandt A's adfærd, efter at udsendelsen var afbrudt, for besynderlig, herunder at A – efter politiassistentens opfattelse – bevidst tisede i bukserne i lufthavnen og efterfølgende ikke ønskede at skifte bukser i Ellebæk inden køreturen til Hillerød Hospital. Politiassistenten vurderede på den baggrund, at A fortsat ville forsøge at gøre skade på sig selv, hvis han fik mulighed herfor, og at han således skulle være fikseret under køreturen og under opholdet på hospitalet. Det fremgår endvidere af udtalelsen, at politiassistenten i forbindelse med opholdet på hospitalet endvidere havde inddraget sygehuspersonalets sikkerhed i sin vurdering om fortsat fiksering.

Vedrørende køreturen fra Hillerød Hospital til Ellebæk fremgår det af den supplerende udtalelse af 4. november 2016, at politiassistenten fortsat vurderede, at A skulle være fikseret på trods af, at han udadtil virkede rolig, idet de tidligere overvejelser fortsat gjorde sig gældende.

Nordsjællands Politi finder ikke, at anvendelsen af magt i form af opretholdelse af fikseringen af A, efter udsendelsen blev afbrudt, er tilstrækkeligt beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.

Nordsjællands Politi finder dog på baggrund af de to supplerende udtalelser af 2. februar 2016 og 4. november 2016 fra politiassistenten, der ledsagede A, at anvendelsen/opretholdelsen af fikseringsbæltet, efter udsendelsen blev afbrudt, er gjort rede for i tilstrækkeligt omfang, herunder også under opholdet på Hillerød Sygehus og køreturen tilbage til Ellebæk.

Nordsjællands Politi finder ikke grundlag for at tilsidesætte politiassistentens skøn i forbindelse med vurderingen af den pågældende magtanvendelse. Det bemærkes i den forbindelse, at FOB i sin foreløbige redegørelse anerkender, at politiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt en magtanvendelse er nødvendig, da politiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anvende magt i en given situation.

Ad 2

Det er Nordsjællands Politis opfattelse, at magtanvendelsen over for A og B i forbindelse med ombordstigningen ikke i tilstrækkeligt omfang er beskrevet i udsendelsesrapporten af 14. oktober 2015.”

Sammen med udtalelsen sendte Nordsjællands Politi bl.a. en supplerende udtalelse af 4. november 2016 fra politiassistent D. Den lød således:

BILAG – SAGSFREMSTILLING

”Undertegnede er blevet bedt om supplerende udtalelse i forbindelse med ’mislykket ledsaget udsendelse’ under ovennævnte journalnummer.

Sagen er af ældre dato, men jeg vil på bedste vis forsøge at genopfriske samt besvare forløbet.

Jeg kan læse mig frem til, at forløbet efter den afbrudte udsendelse er delt op i 4 perioder.

Det er selvfølgelig også praktisk, men for eget vedkommende vil jeg opfatte forløbet som en lang periode, hvor pgl. udlænding fortsat er i politiets varetægt, indtil genindsættelsen i fængslet i Ellebæk.

Ophold på Hillerød Hospital:

Nævnte ophold er angivet til tidsrummet ca. kl. 1950-2120. Som tidsrummet angiver, så var vi på hospitalet i 1 ½ time, hvoraf vi sad og ventede i politibussen i langt størstedelen af tiden. Undersøgelsen af konen samt A varede maksimalt 15 min. pr./person.

Igen må jeg nævne, at episoden, hvor A tissede i bukserne i lufthavnen, samt at han ikke ønskede at skifte benklæder i Ellebæk – indgik i mine overvejelser vedrørende fortsat fiksering under ’hospitalsopholdet’. Jeg fandt adfærden besynderlig, især nu hvor udsendelsen var aflyst og derfor vurderede jeg, at A også kunne forsøge at gøre skade på sig selv, hvis han fik mulighed for det. I forbindelse med selve undersøgelsen vurderede jeg fortsat, at A skulle være fikseret, idet sygehuspersonalets sikkerhed tillige indgik i mine overvejelser.

Køreturen fra hospitalet til Ellebæk:

Nævnte køretur er angivet til tidsrummet ca. kl. 2120-2130. Taget den korte køretur i betragtning, så vurderede jeg, at A fortsat skulle være fikseret på trods af, at A udadtil var rolig – han var stadigvæk i politiets varetægt, og derfor vores ansvar indtil overdragelsen i Ellebæk. Dette igen taget hans tidligere adfærd under forløbet in mente.

Vurderingen er bygget på den erfaring som jeg har erhvervet mig gennem flere år som polititjenestemand – og forløbet er sådan set ikke anderledes, end hvis jeg havde en anholdt i min varetægt. Selvom en tilfældig anholdt kunne opføre sig ganske roligt, så kunne tingene hurtigt eskalere i patruljebilen ved indtransport.”